

PSY174 Psychologie a Internet

Sylabus předmětu/ jaro 2019

Ukončení: zápočet

Počet kreditů: 2

Rozsah: 2 hodiny týdně (úterý, 12:00-13:40)

Garant předmětu: Mgr. et Mgr. Hana Macháčková, Ph.D.

e-mail: hmachack@fss.muni.cz – kontaktní osoba

Vyučující:

Mgr. et Mgr. Hana Macháčková, Ph.D.

Mgr. Lenka Dědková, Ph.D.

prof. PhDr. David Šmahel, Ph.D.

Mgr. Michal Čevelíček, Ph.D.

Mgr. et Mgr. Marie Bedrošová

Mgr. Martina Šmahelová

Cíl kurzu:

Kurz si klade za úkol seznámit studenty se základními pojmy a koncepty v kontextu výzkumu psychologie a internetu.

Požadavky na zápočet:

- 1) Aktivní účast minimálně na 10 hodinách ze 13.
- 2) Skupinové zpracování a prezentace vybraného tématu z poskytnutého seznamu témat.
- 3) Vypracování seminární práce na individuálně zvolené téma. Práce je vypracována samostatně.

POKYNY K PREZENTACI

Obsah prezentace:

- 1) Najděte minimálně 4 kvalitní zahraniční (ne české ani slovenské!) odborné zdroje k danému tématu, na základě nichž zpracujete syntézu informací pro vaši prezentaci.
- 2) Představte téma obecně – co je potřeba říct, aby posluchači a posluchačky byli „v obraze“.
- 3) Čeho jste si Vy sami všimli, co Vás zaujalo, překvapilo na vybraném tématu?
- 4) Příklady pro ostatní – tak, aby mohli všichni do dané oblasti alespoň částečně proniknout. Kde se s tématem lze na internetu setkat, například ukázky stránek, blogů...
- 5) Co Vás napadá, pokud se nad Vámi zvoleným tématem zamyslíte z psychologického hlediska (např. uplatnění pro praxi, při intervencích s klienty...)?

Praktické:

Pro každou hodinu je určeno jedno téma související s tématem přednášky. Témata naleznete níže. K tématům bude možné se přihlásit v IS od 19.2.2018 od 17:00. První prezentace je 12.3.2018.

Prezentace vybraného tématu probíhá ve skupině 2-3 studentů za využití PowerPointu. Délka prezentace je 20 minut + 10 minut diskuze. Je nutné, aby se do prezentování aktivně zapojili všichni členové skupiny.

Prezentaci je nutné odevzdat do odevzdávání v IS nejpozději 3 dny před samotnou prezentací. Nevložení je důvodem k neudělení zápočtu (výjimkou je první prezentace, kdy je možné prezentaci odevzdat den předem).

Termín prezentace není možné měnit a přesouvat, pouze z velmi závažných důvodů a za souhlasu garantky.

Prezentace musí naplnit všechny náležitosti uvedené níže. Při nevyhovující prezentaci si skupinka připraví nové téma a bude ho prezentovat na poslední hodině.

Kritéria hodnocení prezentací:

1) Náplň prezentace:

- prezentace má jasnou tematickou linii, neobsahuje vycpávky, je jasně strukturovaná
- prezentace odpovídá zadanému tématu, nejsou v ní off-topic informace
- obsahuje ústřední data (základní! definice, tabulky či grafy)
- nechybí klíčové informace
- jsou vysvětleny použité pojmy
- text se odkazuje na zdroje + seznam zdrojů je na posledním slajdu
- je rozlišeno, které informace vycházejí z materiálů a které jsou přidány/interpretovány autory
- text na slajdech je většinou vlastní (nejedná se jen o přeložené pasáže)
- text ústí v jasnou syntézu prezentovaných zjištění
- na závěr je v krátkosti formulována zásadní myšlenka/myšlenky prezentace

2) Podoba slidů:

- grafika - vhodné pozadí, čitelné texty, grafy, kvalitní obrázky
- srozumitelné, nepřehnané
- v textu nejsou chyby

3) Projev:

- na začátek krátké představení tématu i prezentujícího týmu
- korektní přednes pro odborné publikum (včetně neverbálního projevu)
- adekvátní tempo prezentace (ani uspěchaná, ani příliš pomalá)
- studenti slajdy doprovázejí, je patrné, že vědí, kde co v prezentaci mají
- plynulé střídání vystupujících, předávání si slova a pod.

V prezentaci je nutné naplnit všechny výše uvedené body.

POKYNY K SEMINÁRNÍ PRÁCI

Téma práce:

Téma práce musí být vhodně zvoleno s ohledem na rozsah práce. Nesmí být příliš široké (např. „Komunikace na Facebooku“). Musí spadat do oblasti psychologie internetu.

Studenti si volí téma na základě vlastního zájmu. Téma musí být odsouhlaseno garantkou.

Práce musí představit zvolený problém, komentovat jej s ohledem na odborné poznatky, a poskytnou vlastní kritické zhodnocení. Lze jej podložit vlastní zkušeností, ovšem s dodáním kritického zhodnocení této zkušenosti na základě literatury.

Práce musí obsahovat jak stručný úvod do problematiky, tak i shrnující závěr.

Podoba práce:

Práce musí mít rozsah minimálně 5 NS a maximálně 8 NS (1NS = 1800 znaků včetně mezer). Do rozsahu se započítává pouze text práce, nezapočítává se titulní strana ani seznam literatury.

Musí být podložena minimálně 5 odbornými zdroji. Zdroje musí být uvedeny ve formátu APA v seznamu literatury.

Musí obsahovat titulní stranu s uvedenými informacemi o autorovi, datu odevzdání, počtu znaků.

Kritéria hodnocení:

Struktura práce – dodržení struktury s ohledem na 1) představení do problematiky, 2) hlubší zacílení na daný problém, a 3) završení v podobě shrnujícího závěru.

Struktura a podoba argumentu:

- text musí sledovat konkrétní myšlenku, zbytečně neodbíhat a nezacházet do přílišných detailů, ale ani nezůstávat příliš na povrchu
- argument musí být podán jasně, nesmí být příliš triviální
- argument musí být podložen odbornou literaturou

Nutná je absence chyb a překlepů a celkově vyhovující a korektní jazyková stránka textu.

V práci je nutné naplnit všechny výše uvedené body.

Praktické informace:

Studenti si téma vybírají sami, s návrhem tématu kontaktují emailem garantku předmětu (hmachack@fss.muni.cz). Návrh musí obsahovat jednak zadání tématu, jednak krátké (stačí 3 – 5 vět) shrnutí podstaty práce.

Návrh bude schválen nebo bude dán k přepracování.

Po odsouhlasení bude téma vypsáno v IS – student/ka o tom bude informován/a emailem a k tématu se co nejdříve zapíše. Není možné se napsat k tématu, které studenti sami nenavrhnuli.

Téma lze po odsouhlasení měnit jen ze závažných důvodů a pouze za souhlasu garantky.

Téma musí být navrženo do 9.4.2019 (včetně). Práce musí být odevzdána do odevzdávacího boxu do 3.6.2019 (včetně). Téma může být navrženo i dříve, práci lze také odevzdat dříve.

Pokud práce nenaplní požadovaná kritéria, bude navrácena k přepracování.

Dodatek: co jsou odborné zdroje

Za odborné zdroje jsou považovány články z odborných recenzovaných časopisů nebo kapitoly z odborných knih. K vyhledání použijte: <http://scholar.google.cz/>

nebo dostupné elektronické zdroje:

<http://knihovna.fss.muni.cz/index.php?sekce=31&podsekce=55> . Vhodné publikace naleznete především v databázi EBSCO.

Osnova kurzu psychologie a internet:

Út 19. 2.	Úvod do kurzu, přehled penetrace internetu v ČR a ve světě. Věda na internetu a o internetu. Přehled výzkumů a zdrojů k tématu.
Vyučující:	Mgr. et Mgr. Hana Macháčková, Ph.D.
Náplň hodiny:	V tomto semináři bude představen základní přehled o používání internetu v ČR a ve světě a problematika „digital divide“. Budou diskutována hlavní témata psychologie a internetu a podán přehled výzkumů a zdrojů v ČR.
Doporučená literatura:	ČSÚ, EU Kids Online
Téma na prezentaci:	Prezentace nebude
Út 26. 2.	Teoretický úvod do problematiky
Vyučující:	Mgr. et Mgr. Hana Macháčková, Ph.D.
Náplň hodiny:	Přednáška představí základní teoretické perspektivy a empirické poznatky vztažené k oblasti psychologii internetu. K těm bude dále odkazováno v navazujících hodinách.
Doporučená literatura:	Valkenburg, P. M., & Peter, J. (2013). The differential susceptibility to media effects model. <i>Journal of Communication, 63</i> (2), 221-243. Valkenburg, P. M., Peter, J., & Walther, J. B. (2016). Media effects: Theory and research. <i>Annual review of psychology, 67</i> , 315-338. Suler, J. (2004). The online disinhibition effect. <i>Cyberpsychology & behavior, 7</i> (3), 321-326.
Téma na prezentaci:	Prezentace nebude
Út 5. 3.	Vztahy a komunikace v prostředí internetu
Vyučující:	Mgr. Lenka Dědková, Ph.D.
Náplň hodiny:	Studentům budou představeny fenomény spojené s komunikací a vztahováním se na internetu. Zaměříme se i na specifika online vztahů, jejich začátky a vývoj, zda online vztahy zlepšují anebo naopak zhoršují wellbeing a kteří lidé mají tendenci online vztahy utvářet častěji.
Doporučená literatura:	·McKenna, K. Y. A., Green, A. S., & Gleason, M. E. J. (2002). Relationship formation on the Internet: What's the big attraction? <i>Journal of Social Issues, 58</i> , 9–31. Van Ouytsel, J., Van Gool, E., Walrave, M., Ponnet, K., & Peeters, E. (2016). Exploring the role of social networking sites within adolescent romantic relationships and dating experiences. <i>Computers in Human Behavior, 55</i> , 76-86. Anthenunis, M. L., Valkenburg, P. M., & Peter, J. (2012). The quality of online, offline, and mixed-mode friendships among users of a social networking site. <i>Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace, 6</i> (3), article 6.
Téma na prezentaci:	Prezentace nebude
Út 12. 3.	Vztahy a komunikace v prostředí internetu II.
Vyučující:	Mgr. Lenka Dědková, Ph.D.
Náplň hodiny:	V této přednášce se zaměříme na problematické aspekty online komunikace a online vztahů se specifickým důrazem na dospívající.
Doporučená literatura:	Dedkova, L. (2015). Stranger is not always danger: The myth and reality of meetings with online strangers. In P. Lorentz, D. Smahel, M. Metykova, & M. F. Wright (Eds.), <i>Living in the</i>

	<p><i>digital age: Self-presentation, networking, playing, and participating in politics</i> (pp. 78-94). Brno: Muni Press. Available at: http://irtis.fss.muni.cz/living-in-the-digital-age/</p> <p>Holmes, J. (2009). Myths and missed opportunities: Young people's not so risky use of online communication. <i>Information, Communication & Society, 12</i>, 1174-1196. doi:10.1080/13691180902769873</p> <p>Wolak, J., Finkelhor, D., Mitchell, K. & Ybarra, M.L. (2008). Online “Predators” and Their Victims: Myths, Realities, and Implications for Prevention and Treatment. <i>American Psychologist.. 63</i> (2), 111-128.</p>
Téma na prezentaci:	Sexting mezi dospívajícími
Út 19. 3.	Závislostní chování na internetu, online hry
Vyučující:	prof. PhDr. David Šmahel, Ph.D.
Náplň hodiny:	V tomto semináři budou diskutovány různé typy (zejména online) počítačových her se zvláštním zřetelem k motivaci hraní. Vliv násilných her na agresivitu hráčů. Bude představen koncept flow fenoménu a vliv her samotných (game designe) či naopak psychických predispozic hráčů na excesivní hraní. Dále se bude seminář věnovat nadměrnému užívání počítačů a internetu obecně u jednotlivých aplikací. Podrobně budou popsány různé teorie „závislostního chování na internetu“ a jednotlivé aspekty tohoto jevu.
Doporučená literatura:	<p>Griffiths, M.D. (2000): Does Internet and computer „addiction“ exist? Some case study evidence. <i>Cyberpsychology and Behavior, 3</i>, 211-218</p> <p>Widyanto, L., Griffiths, M. (2007): Internet adiction: does it really exist? In: Gackenbach, J. (Ed.) <i>Psychology and the Internet: Intrapersonal, Interpersonal and Transpersonal Implications</i>. Amsterdam, Boston: Academic press, 141-163</p> <p>Valentine & Hughes (2010). Ripples in a pond: the disclosure to, and management of, problem Internet gambling with/in the family. <i>Community, Work & Family, Vol. 13</i>, No. 3.</p> <p>Siemens & Kopp (2011). The Influence of Online Gambling Environments on Self-Control. <i>Journal of Public Policy & Marketing. Vol. 30</i> (2) Fall 2011, 279–293</p> <p>Thomas & all. (2011). Gambling and the Multidimensionality of Accessibility: More Than Just Proximity to Venues. <i>Int J Ment Health Addiction, 9</i>, 88–101</p>
Téma na prezentaci:	Online závislosti (Online addiction, excessive internet use)
Út 26. 3.	Zdraví a internet
Vyučující:	Mgr. Michal Čevelíček, Ph.D.
Náplň hodiny:	Nejprve se budeme obecněji věnovat vztahu mezi používáním internetu a lidským tělesným a duševním zdravím: Jak může být internet využíván k podpoře lidského zdraví a jak může naopak používání internetu přispívat k jeho zhoršování? Specificky se poté budeme zabývat přínosy a riziky, které může mít používání internetu v kontextu rozvoje a zvládnání poruch příjmu potravy.
Doporučená literatura:	<p>Čevelíček M., Šmahelová M., & Šmahel D. (2018). Professionals’ Reflections About the Impact of Digital Technologies on Eating Disorders. <i>Basic and Applied Social Psychology, 40</i>(3), 125-135.</p> <p>Aardoom, J. J., Dingemans, A. E., & Van Furth, E. F. (2016). E-Health interventions for eating disorders: Emerging findings, issues, and opportunities. <i>Current Psychiatry Reports, 18</i>(4), 1–8.</p> <p>Melioli, T., Bauer, S., Franko, D. L., Moessner, M., Ozer, F., Chabrol, H., & Rodgers, R. F.</p>

	<p>(2016). Reducing eating disorder symptoms and risk factors using the internet: A meta-analytic review. <i>International Journal of Eating Disorders</i>, 49(1), 19–31.</p> <p>Rouleau, C. R., & von Ranson, K. M. (2011). Potential risks of pro-eating disorder websites. <i>Clinical Psychology Review</i>, 31(4), 525–531.</p> <p>Bessière, K., Pressman, S., Kiesler, S., & Kraut, R. (2010). Effects of internet use on health and depression: A longitudinal study. <i>Journal of Medical Internet Research</i>, 12(1), e6.</p>
Téma na prezentaci:	Přínosy a rizika skupin věnujících se na internetu poruchám příjmu potravy
Út 2. 4.	Rodičovská mediace digitálních technologií
Vyučující:	Mgr. Lenka Dědková, Ph.D.
Náplň hodiny:	Budou představeny hlavní témata výzkumů v kontextu mediace digitálních technologií. Představíme různé přístupy k rodičovské mediaci a nejnovější zjištění. Důraz bude kladen na mediaci u malých dětí.
Doporučená literatura:	<p>Šmahelová, M., Juhová, D., Čermák, I. & Šmahel, D. (2017) Mediation of young children’s digital technology use: The parents’ perspective. <i>Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace</i>, 11 (3), article 4.</p> <p>Livingstone, S., Ólafsson, K., Helsper, E. J., Lupiáñez-Villanueva, F., Veltri, G. A., & Folkvord, F. (2017). Maximizing opportunities and minimizing risks for children online: The role of digital skills in emerging strategies of parental mediation. <i>Journal of Communication</i>, 67, 82–105.</p> <p>Padilla-Walker, L. M., Coyne, S. M., Fraser, A. M., Dyer, W. J., & Yorgason, J. B. (2012). Parents and adolescents growing up in the digital age: Latent growth curve analysis of proactive media monitoring. <i>Journal of Adolescence</i>, 35, 1153-1165.</p> <p>Clark, L. S. (2011). Parental mediation theory for the digital age. <i>Communication Theory</i>, 21, 323-343.</p>
Téma na prezentaci:	Mediace online závislosti/excesivního používání technologií
Út 9. 4.	Online agrese
Vyučující:	Mgr. et Mgr. Hana Macháčková, Ph.D.
Náplň hodiny:	V rámci bloku se budeme věnovat agresivním projevům na internetu. Detailně se budeme věnovat kyberšikaně a online obtěžování a poznatkům vztaženým k viktimizaci a reakcím přihlížejících u populace adolescentů.
Doporučená literatura:	<p>Kowalski, R. M., Giumetti, G. W., Schroeder, A. N., & Lattanner, M. R. (2014). Bullying in the digital age: A critical review and meta-analysis of cyberbullying research among youth. <i>Psychological Bulletin</i>, 140(4), 1073-1137.</p> <p>Van Cleemput, K., Vandebosch, H., & Pabian, S. (2014). Personal characteristics and contextual factors that determine “helping,” “joining in,” and “doing nothing” when witnessing cyberbullying. <i>Aggressive behavior</i>, 40(5), 383-396.</p>
Téma na prezentaci:	Happy slapping
Út 16. 4.	Jak posuzujeme důvěryhodnost online informací?
Vyučující:	Mgr. et Mgr. Hana Macháčková, Ph.D.
Náplň hodiny:	Přednáška bude zaměřena na procesy hodnocení online informací, především se zaměřením na hodnocení důvěryhodnosti a kredibility. Budou představeny modely popisující hodnocení online kredibility a studie zkoumajících hodnocení informací zaměřených na tematiku zdraví.
Doporučená literatura:	Beldad, A., De Jong, M., Steehouder, M.(2010). How shall I trust the faceless and the

literatura:	intangible? A literature review on the antecedents of online trust. <i>Computers in Human Behavior, 26</i> , 857-869. Flanagin, A. J., Metzger, M. J. (2007). The role of site features, user attributes, and information verification behaviors on the perceived credibility of web-based information. <i>New Media & Society, 9</i> , 319-342. Metzger, M. Flanagin, A.J. (2015). Psychological Approaches to Credibility Assessment Online, in Sundar, S. (Ed.). <i>The handbook of the psychology of communication technology</i> (pp.445-466), Wiley.
Téma na prezentaci:	Kvalita zdrojů online informací o zdraví
Út 23. 4.	Online metody
Vyučující:	prof. PhDr. David Šmahel, Ph.D.
Náplň hodiny:	Budou představeny základní kvantitativní a kvalitativní metody online výzkumu: online dotazníky (surveys), experimenty, online rozhovory a fokusní skupiny. Budou diskutovány specifika online výzkumů. Ukážeme, jaké typy výzkumů jsou vhodné pro realizaci s využitím internetu a online nástrojů.
Doporučená literatura:	Overview: Online Surveys, Vehovar, V., Manfreda, K. L. (2008). <i>The SAGE Handbook of Online Research Methods</i> . str. 177 – 194 Internet-based Interviewing, O'Connor, H., Madge, D., Shaw, R., Wellens, J. (2008). <i>The SAGE Handbook of Online Research Methods</i> . str. 271 – 289
Téma na prezentaci:	Anonymita a její vliv na odpovídání v (online) dotazníku
Út 30. 4.	Cyberhate
Vyučující:	Mgr. et Mgr. Marie Bedrošová
Náplň hodiny:	Přednáška bude zaměřena na online nenávislné projevy spojené s extrémistickými skupinami na internetu a jejich komunikačními strategiemi. Dále budou představeny aktuální výzkumy kybernenávisti se specifickým důrazem na zkušenosti dospívajících.
Doporučená literatura:	Douglas, K. M., McGarty, C., Bliuc, A. M., & Lala, G. (2005). Understanding cyberhate: Social competition and social creativity in online white supremacist groups. <i>Social Science Computer Review, 23</i> (1), 68-76. Hawdon, J., Oksanen, A., & Räsänen, P. (2017). Exposure to online hate in four nations: A cross-national consideration. <i>Deviant Behaviour, 38</i> (3), 254-266. McNamee, L. G., Peterson, B. L., & Peña, J. (2010) A Call to educate, participate, invoke and indict: Understanding the communication of online hate groups. <i>Communication Monographs, 77</i> (2), 257-280."
Téma na prezentaci:	Cyberhate na sociálních médiích
Út 7. 5.	EUKO IV
Vyučující:	Mgr. et Mgr. Hana Macháčková, Ph.D.
Náplň hodiny:	V rámci přednášky představíme nejnovější poznatky z mezinárodního průzkumu EUKO IV. Budeme diskutovat o současném používání internetu i o metodologiích průzkumů na toto téma.
Doporučená literatura:	Livingstone, S., Haddon, L., Görzig, A., & Ólafsson, K (2011). <i>Risks and safety on the internet: The perspective of European children. Full findings</i> . http://eprints.lse.ac.uk/33731/ Livingstone, S., Mascheroni, G., and Staksrud, E. (2015) <i>Developing a framework for</i>

	<p><i>researching children's online risks and opportunities in Europe.</i> http://eprints.lse.ac.uk/64470/ Bedrošová, M., Hlavová, R., Macháčková, H., Dědková, L., & Šmahel, D. (2018). <i>České děti a dospívající na internetu: Zpráva z výzkumu na základních a středních školách. Projekt EU Kids Online IV–Česká republika.</i> Brno: Masarykova univerzita. https://irtis.muni.cz/media/3120797/eu_kids_online_report.pdf</p>
Téma na prezentaci:	Internet of Things
Út 14. 5.	Shrnutí všech témat, reflexe předmětu
Vyučující:	Mgr. et Mgr. Hana Macháčková, Ph.D.
Náplň hodiny:	V závěrečném semináři se pokusíme shrnout a propojit probíraná témata do smysluplného celku. Proběhne také reflexe celého kurzu a jeho formátu.
Doporučená literatura:	-
Téma na prezentaci:	Případná oprava prezentací

